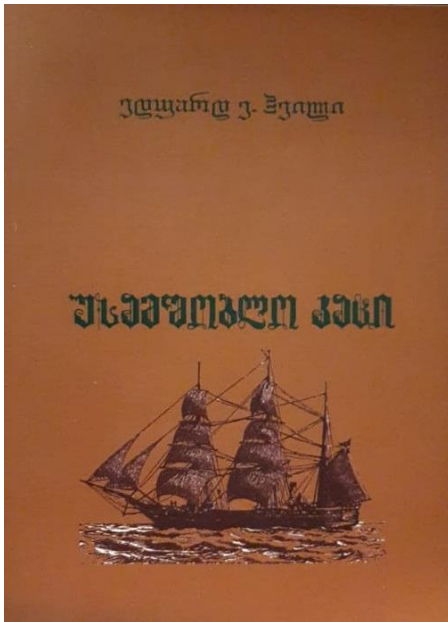

„წიგნის „უსამშობლო კაცი“ წარდგენა/განხილვა“

2023 წლის 19 სექტემბერს საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში („ეროვნული დროშის“ დარბაზი) გაიმართა ამერიკელი მწერლის ედუარდ ე. ჰეილის მოთხრობის „უსამშობლო კაცი“ - წარდგენა/განხილვა.

მოთხრობა ინგლისურიდან თარგმნა ჩინებულმა მკვლევარმა, მწერალმა, პუბლიცისტმა, მთარგმნელმა თამაზ ნატროშვილმა.

წიგნის რედაქტორი: მთარგმნელი, მწერალი, პუბლიცისტი ქეთევან ტომარაძე.

მოთხრობა ცალკე წიგნად გამოიცა „უსაფრთხოების სფეროს მკვლევართა

ასოციაციის" (უსმა/USMA) ინიციატივით.

წიგნის წარდგენა/განხილვა

ედუარდ ე.ჰეილის მოთხრობა „უსამშობლო კაცი“

მონაწილეთა სია:

- მარიკა ჩაჩიბაია - თსუ პროფესორი, აღმოსავლეთმცოდნე;
- გიორგი კეკელიძე - პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორი;
- მანანა გაბაშვილი - თსუ პროფესორი, აღმოსავლეთმცოდნე;
- მარიკა ჯიქია - თსუ პროფესორი, აღმოსავლეთმცოდნე;
- მაყვალა ბერიანიძე, მწერალი, ჟურნალისტი;
- ნანა ბერაძე - რეჟისორი, მსახიობი;
- ელდინო საღარაძე - მსახიობი;
- მანანა ფოფხაძე - მუსიკისმცოდნე;
- შოთა მაღლაკელიძე - საზოგადოებრივი გაერთიანება „კულტურის აკადემიის“ პრეზიდენტი;
- ელისო მაჩიტაძე - თსუ პროფესორი, აღმოსავლეთმცოდნე;
- ნინო კახიანი - მუსიკისმცოდნე;
- დემურ გიორხელიძე - პროფესორი;
- მიშა მრეწლიშვილი - რეჟისორი;
- ნინო ნატროშვილი - კინომცოდნე, სცენარისტი;
- ნათელა ნატროშვილი - პედაგოგი;
- ვანო ამირხანაშვილი - გაზეთ "ლიტ საქართველოს" რედაქტორი;
- ლია მეტრეველი - გამომცემელთა ასოციაციის თავმჯდომარე;
- მარინე აბულაძე - მერიის იურიდიული კლინიკის დირექტორი;
- ირაკლი შამათავა - მწერალი;
- გია არგანაშვილი - კრიტიკოსი;
- გუკა გორგილაძე - ქიმიკოსი;
- ასმათ შერვაშიძე - ფსიქოლოგი;
- თამარ შერვაშიძე - მხატვარი;
- გია შერვაშიძე - გენერალი;
- ემზარ კვიტაიშვილი - მწერალი;
- მამუკა გოგიტიძე - პოლკოვნიკი;
- ქეთევან ტომარაძე - „უსმა“-ს წევრი, მწერალი, პუბლიცისტი, მთარგმნელი;
- ზესიკ ობოლაძე - „უსმა“-ს თავმჯდომარე;
- თორნიკე ჯოჯუა - უსაფრთხოების ექსპერტი, თადარიგის პოლკოვნიკი, დაცვის კომპანია „მაგისტრის“ დამფუძნებელი;
- შოთა ვეშაპიძე - პროფესორი;
- დიმიტრი შაინიძე - „უსმა“-ს სასწავლო ცენტრის ხელმძღვანელი;
- ანა ჯიქია - „უსმა“-ს სასწავლო ცენტრის მიმართულების ხელმძღვანელი;
- გოჩა ცოფურაშვილი - „უსმა“-ს საექსპერტო საბჭოს თავმჯდომარე;
- დავით ობოლაძე - „უსმა“-ს პრეზიდიუმის წევრი;
- თამარ ახალკაციშვილი - „უსმა“-ს პროექტების კოორდინატორი;
- გიორგი ობოლაძე - „უსმა“-ს წევრი.

სხვა ინფორმაცია წიგნის გამოცემასთან დაკავშირებით დეტალურად იხილეთ აქ

რედაქტორისგან იხილეთ აქ

ქეთევან ტომარაძე, რეცენზია, იხილეთ აქ

ედუარდ ჰეილის მოკლე ბიოგრაფია იხილეთ აქ

მოხსენება

ქალბატონი ქეთევან ტომარაძე

„უსმა“-ს წევრი, მწერალი, პუბლიცისტი, მთარგმნელი,

ედუარდ ჰეილის მატრიცა

გაზეთ „ჩვენი მწერლობის“ 2003 წლის თებერვლის ნომერში დაიბეჭდა იმხანად ქართველი მკითხველისთვის უცნობი ამერიკელი მწერლის, ედუარდ ევერეტ ჰეილის (1822-1909) მოთხრობა „უსამშობლო კაცი“. მოთხრობა ინგლისურიდან თარგმნა ჩინებულმა მკვლევარმა, მწერალმა და პუბლიცისტმა თამაზ ნატროშვილმა. მოთხრობის გამოქვეყნებას არაერთი გამოხმაურება მოჰყვა. ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა მოთხრობის განხილვა, პროფესორ რუსუდან ნიშნიანაძის ინიციატივით. გამოქვეყნდა გია არგანაშვილის საინტერესო წერილი და სხვ.

აღსანიშნავია, რომ მე-19 საუკუნის პროზაიკოსი ედუარდ ჰეილი, ფართო საზოგადოებას ხშირად მე-20 საუკუნის ცნობილ კანადელ მწერალში, „ინდუსტრიული რომანების“ („აეროპორტი“, „სასტუმრო“, „ბორბლები“, „ზარაფები“ და სხვ.) ავტორში, არტურ ჰეილში (1920-2004) ემსება, რაც არ არის გასაკვირი, რადგან მე-20 საუკუნის ბოლო ათწლეულებში, დასავლეთში მოღვაწე სხვა მწერლებთან ერთად, საბჭოთა კავშირში ინტენსიურად ითარგმნებოდა არტურ ჰეილის რომანები, რომლებიც კარგად იყიდებოდა როგორც კანადაში, ისე მის საზღვრებს გარეთ. ავტორი ჩვენს ქვეყანაშიც დიდი პოპულარობით სარგებლობდა.

მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში, ზოგადად, როგორც რუსულ, ისე ქართულ ენაზე მრავალი სახელოვანი ამერიკელი მწერლის ნაწარმოები ითარგმნა. მათ მკითხველთა საყოველთაო მოწონება და სიყვარული დაიმსახურეს. თამაზ ნატროშვილი ინტენსიურად სწავლობდა და თარგმნიდა ამერიკულ მწერლობას. წერდა ესეებს ამერიკელ მწერალთა შემოქმედებაზე. მკითხველს დაამახსოვრდა მის მიერ სკოტ ფიცჯერალდზე, ერნესტ ჰემინგუეზე, უილიამ ფოლკნერზე, ჯონ სტაინბექსა და სხვათა შესახებ გამოქვეყნებული წერილები. თ. ნატროშვილი, ძირითადად, მეოცე საუკუნის ინგლისურენოვან მწერლობას დასტრიალებდა თავს, განსხვავებით ისტორიული კვლევის არეალისა, რომელიც შუა საუკუნეებით დაწყებული, თანამედროვე ეპოქამდე გრძელდებოდა და სხვადასხვა პერიოდები, მოვლენები და პიროვნებები შემოყავდა თავისი მეცნიერული ინტერესების არეალში.

სსრკ-ს დაშლის შემდეგ განხორციელებულმა სისტემურმა ცვლილებებმა, რამაც ჩვენი ქვეყნის სულიერ ცხოვრებაში საგრძნობი გარდატეხა მოახდინა, სამოქალაქო ომმა და მძიმე ეკონომიკურმა და პოლიტიკურმა კრიზისმა, რევოლუციურმა განწყობებმა, გლობალიზაციის ტალღაზე აგორებულმა გამოსვლებმა და ცვლილებების მოთხოვნამ, საზოგადოების დაპირისპირებამ ტრადიციული ცხოვრების წესის ნიველირების საშიშროების წინაშე დააყენა საზოგადოება. ქვეყნის მართვის ბერკეტები თანდათან ხელთ იგდო ეროვნული ნიჰილიზმით თავმოქმედებული თაობამ, რამაც ღირებულებათა გადაფასების მძიმე პროცესი დაწყება განაპირობა.

შექმნილი ვითარების გააზრებას მოჰყვა თამაზ ნატროშვილის მიერ, ამერიკელი მწერლის, ედუარდ ჰეილის მოთხრობის შერჩევა და მისი ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობის სურვილი. მოთხრობის უაღრესად მიმზიდველი სტრუქტურისა და ორიგინალური მხატვრული გააზრების პარალელურად, მთარგმნელი, ჩანს, მოხიბლა ნაწარმოების იდეურმა მიზანდასახულობამ და თამამმა მწერლურმა ექსპერიმენტმა. თარგმანის დაბეჭდვის შემდეგ მოთხრობას არაერთი საგულისხმო გამოხმაურება და შეფასება მოჰყვა. ის აღმოჩნდა საზოგადოებისთვის შეთავაზებული კიდევ ერთი ტესტი, რომელმაც აჩვენა, რომ სამშობლოს ცნებას და სიტყვას „სამშობლო“, რომლის განდევნასაც ცდილობდნენ როგორც სამეტყველო, ისე სააზროვნო ველიდან, ასე იოლად

ვერ ჩაითრევდნენ გლობალიზაციის ყოველივე წამლეკავ მორევში. მნიშვნელოვანია, რომ ამერიკელი მწერლის მოთხოვნა ის ეფექტური ტესტი აღმოჩნდა, რამაც ჩვენი საუკუნის ოციან წლებში შექმნილი პოლიტიკური ვითარების ფონზე, საზოგადოების დიდი ნაწილის, განსაკუთრებით ახალგაზრდების ჯანსაღი ნაწილის განწყობები რელიეფურად წარმოაჩინა.

ვინ იყო მწერალი, რომელმაც 160 წლის წინათ, ზუსტად შეარჩია დრო და ადგილი სამშობლოს მარადიული განცდის იდეის ამერიკელთა გულებში გასაღვივებლად და მისთვის სასიცოცხლო იმპულსების მისანიჭებლად?

„მე მარტოოდენ ერთი ვარ, მაგრამ ერთი ვარ. მე არ შემიძლია ყველაფრის კეთება, მაგრამ რაღაცის გაკეთება შემიძლია, და იმდენად, რამდენადაც ყველაფრის კეთება არ შემიძლია, უარს ვერ ვიტყვი იმის გაკეთებაზე, რაც შემიძლია“ - ეს არის ედუარდ ევერეტ ჰეილის ცხოვრებისეული კრედიო, დიდი ამერიკელი მოაზროვნისა, რომლის შესახებაც წერდნენ: „შესაძლოა ამერიკელთა გონება ისე არავის გაუღვიძებია და სტიმული ისე არავის მიუცია, როგორც ეს ჰეილიმ შესძლო. ის უსაზღვროდ პოპულარიული პიროვნება გახლდათ“...

მწერალი, ისტორიკოსი, მღვდელმსახური, სენატის კაპელანი ედუარდ ჰეილი 1822 წელს, მასაჩუსეტის შტატში, ქალაქ ბოსტონში დაიბადა. წარმოშობით იგი ახალ ინგლისში, აშშ-ს ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში მცხოვრები ძირძველი ოჯახიდან იყო. მამამისი, ნათან ჰეილი ფლობდა და გამოსცემდა გაზეთს სახელწოდებით: „ბოსტონ დეილი ედვერტისერი“. ერთხელ მას ხუმრობით უთქვამს: „მე „ბოსტონ დეილი ედვერტისერის“ ფურცლებში გახვეული ვნანინაობო“. მახვილგონიერება, ხალხის მსახურების ვნება, აქტიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრება და მწერლობისადმი მიდრეკილება ჰეილის დიდი ოჯახის წევრების ნიშანდობლივი თვისებებია.

ედუარდ ჰეილი ნათან ჰეილის, სამოქალაქო ომის დროს საიდუმლო აგენტის ძმის შვილიშვილი იყო, რომელიც გარდაცვალების წინ მწარედ ნანობდა, რატომ ჰქონდა მხოლოდ ერთი სიცოცხლე და არა უფრო მეტი, რომ ისიც თავისი ქვეყნისთვის მიეძღვნა. ედუარდ ჰეილი, ასევე, ედუარდ ევერეტის, ორატორისა და პოლიტიკური მოღვაწის ძმისშვილი, რიჩარდ ევერეტის შთამომავალი და ცნობილი ამერიკელი მწერლის ჰელენ კელერის ახლო ნათესავი იყო. რიჩარდ ევერეტი (1597-1636) ინგლისის ესეკის საგრაფოდან ამერიკაში გადასახლებულა და, ემიგრანტების ჯგუფთან ერთად, მდინარე კონეკტიკუტზე, აგავანაში (სპრინფილდი, მასაჩუსეტი) მიწა შეუსყიდია.

ნათან ჰეილსა და მის მეუღლეს, სარა პრისტონ ევერეტს ოთხი შვილი შეეძინათ. ედუარდ ჰეილის უფროსი და, ლუკრეცია ფიბოდი ჰეილი ცნობილი ამერიკელი საბავშვო მწერალი იყო.

ედუარდ ჰეილი და-მძეხვ შორის ერთადერთი აღმოჩნდა, რომელმაც იქორწინა და ცხრა შვილი შეეძინა. 1852 წელს მან ცოლად შეირთო ემილი ბოლდვინ პერკინსი, რომელიც მამის მხრიდან კონეკუტის სენატორს როჯერ შერმან ბოლდუინს ენათესავებოდა, ხოლო დედის მხრიდან ჰარიეტ ბიჩერ - სტოუს დისშვილი იყო. ალბათ ყველას ახსოვს და ყმაწვილობაში ზოგს ცრემლიც უღვრია ბიჩერ-სტოუს რომანის, „ზიდია თომას ქოხის“ კითხვისას. უზომოდ შეგვბრალებია ზანგი თომა და განგვიცდია მისი მონობის მძიმე უღელი.

ედუარდ ჰეილი ბავშვობიდან მწერლობისადმი გამორჩეულ ინტერესს იჩენდა. მან, როგორც ვუნდერკინდმა, 13 წლის ასაკში დაასრულა ბოსტონის ლათინური სკოლა და სწავლა ჰარვარდის კოლეჯში განაგრძო. შემდეგ ის ჰარვარდის სასულიერო სკოლაში სწავლობდა. სწავლის პერიოდში ჰეილიმ, როგორც განსაკუთრებული ლიტერატურული ნიჭით დაჯილდოებულმა ახალგაზრდამ, ორჯერ დაიმსახურა ამერიკის ყველაზე პრესტიჟული სტუდენტური ჯილდო, ბოუდონის პრემია.

ედუარდ ჰეილი და ახალგაზრდა ლიდერთა ჯგუფი, დოქტორ ჩენინგის გარშემო რომ მოიყარეს თავი, მასთან ერთად სამუდამოდ გამოეთხოვა კალვინისტურ ღვთისმეტყველებას, რომელსაც რწმენის ერთადერთ წყაროდ და უმაღლეს ავტორიტეტად ბიბლია მიაჩნდა.... ლიბერალურად განწყობილი ახალგაზრდები დიდ

ცხოვრებაში შევიდნენ რწმენით, რომ მომავალ ორმოცდაათ წლს, საზოგადოებაში სრული მორალური რევოლუცია მოხდებოდა.

1842 წელს ჰეილიმ უნიტარიული მღვდლის ლიცენზია მიიღო ბოსტონის მინისტრთა ასოციაციაში, 1846 წელს ერთობის ეკლესიის პასტორი გახდა... ის მან 1856 წელს დატოვა და ბოსტონში სამხრეთის კონგრეგაციული ეკლესიის პასტორი გახდა. აქ მან 1899 წლამდე იმსახურა. 1847 წელს ჰეილი ამერიკის ანტიკვარიატთა საზოგადოების წევრად იქნა არჩეული. ერთხანს ის საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტის, შემდეგ პრეზიდენტის პოსტსაც იკავებდა. ანტიკვარიატთა საზოგადოება იკვლევდა ისტორიას, უძველეს არტეფაქტებს, არქეოლოგიურ და ისტორიულ ძეგლებს, არქივებსა და ხელნაწერებს. ანტიკვარიანიზმის არსი ემყარება წარსულის ემპირიულ მტკიცებულებებს. საზოგადოების შექმნის დანიშნულება მშვენივრად აისახა მე - 18 საუკუნის ანტიკვარის, სერ რიჩარდ კოლტ ჰუარის დევიზში: "ჩვენ ვსაუბრობთ ფაქტებით და არა თეორიებით".

ამერიკის სამოქალაქო ომის დროს მოკავშირეთა მხარდაჭერისთვის ჰეილის მიენიჭა აშშ-ს ერთგული ლეგიონერის, მესამე კლასის კავალერისტის სამხედრო წოდება.

1869 წელს მწერალი მონაწილეობდა ჟურნალის, Christian Examiner, Old and New -ს დაარსებაში და შემდეგ მისი რედაქტორი გახდა.

1865 წელს ის არჩეულ იქნა ამერიკის ხელოვნებისა და მეცნიერების აკადემიაში, ხოლო 1870 წლიდან იგი ამერიკის ფილოსოფოსთა საზოგადოების წევრია.

სამწერლო ასპარეზზე ჰეილი 1859 წელს გამოვიდა. ის აქტიურად თანამშრომლობდა მამამისის გაზეთთან. 70 წლის განმავლობაში ჰეილმა გამოაქვეყნა მრავალი საგაზეთო სტატია, ისტორიული ნარკვევი, მოთხრობა, პამფლეტი, ოცი რომანი, ქადაგებანი. მწერლის შემოქმედების პირუთვნელ შემფასებელთა აზრით, მან საფუძველი ჩაუყარა ლიტერატურულ მიმდინარეობას, რომელიც „რეალისტური ფანტასტიკის“ სახელით არის ცნობილი. ჰეილს ეკუთვნის რომანები: „თუ, ჰო, შესაძლოა (1868), „აღმოსავლეთი და დასავლეთი“(1892), „მისი სახელი“(1873), „ფილიპ ნოლანის მეგობრები“ და სხვ. მწერლის ნაწარმოებების ათტომეული 1898-1900 წლებში გამოიცა.

ჰეილის ცხოვრებისა და შემოქმედების მკვლევართა აზრით, მწერალში შერწყმული იყო ძლიერი პიროვნება, ორგანიზატორული ნიჭი და ლიბერალური პრაქტიკული ღვთისმსახურების უნარი. ამასთან, ჰეილი საუკეთესო მეოჯახე, მეგობარი, უაღრესად კეთილგანწყობილი და გონიერი კრიტიკოსი იყო. ის პირველი გამოეხმაურა კეთილი სიტყვებით უოლტ უიტმენის წიგნს „ბალახის ფოთლები“.

კრიტიკოსები წერენ, რომ ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ჰეილი დიდ ძალისხმევას იჩენდა ამერიკული ცხოვრების ტონალობის ასაწევად. ის ღრმად იყო დაინტერესებული მონობის წინააღმდეგ მიმართული მოძრაობით, სახალხო განათლების სისტემის განვითარებით, მუშათა საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებით. თავის იდეებსა და მოსაზრებებს მწერალი აქვეყნებდა მის მიერ დაარსებულ ჟურნალებში: "Old and New" (1870-1875) და "Lend a Hand" (1886-1897). იგი ცდილობდა მთელი რიგი სოციალური საკითხების, რეფორმების, ტოლერანტობის, მონობის გაუქმების, განათლების პრობლემების გაატიურებას. მწერალი და პედაგოგი მერი ლოუ დიკინსონი მას ჟურნალის რედაქტირებაში ეხმარებოდა.

უნდა აღინიშნოს, რომ 1881 წ. ჟურნალში Harper's New Monthly Magazine ჰეილიმ გამოაქვეყნა მოთხრობა "ხელები შორს". მოთხრობელი დროში ინაცვლებს, წარსულ მოვლენებს ცვლის და ამით დროის ალტერნატიულ ხაზს გვთავაზობს. პოლ ჯ. ნაჰინმა ამ მოთხრობის ანალიზისას აღნიშნა, რომ „ჰეილი მეცნიერული ფანტასტიკის, დროში მოგზაურობისა და წარსულის შეცვლაზე მოთხრობების პიონერად გვევლინება“.

უაღრესად ნაყოფიერი სამწერლო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მიუხედავად, ამერიკული ლიტერატურის ისტორიაში ედუარდ ჰეილიმ გამორჩეული ადგილი დაიკავა, როგორც მოთხრობის, „უსამშობლო კაცის“ ავტორმა. მოთხრობა მან 1863 წლის ზაფხულში, ამერიკის სამოქალაქო ომის დროს დაწერა და „ატლანტიკ მანსლის“ ფურცლებზე დაბეჭდა. 1865 წელს „უსამშობლო კაცი“ ცალკე წიგნად გამოიცა.

მოთხრობის გაგრძელებაა რომანი „ფილიპ ნოლანის მეგობრები“, რომლის შესახებ, 1893 - 1900 წლების მოგონებებში ჰეილი წერდა: „იმისათვის რომ „უსამშობლო კაცი“ და მისი გაგრძელება დამეწერა, გულდასმით უნდა შემესწავლა შეერთებული შტატების მიერ „ლუიზიანას“ მოპოვება“.

თუმცა, უნდა ითქვას, რომ „უსამშობლო კაცი“ იმდენად მრავლისმთქმელი მოთხრობა გამოდგა, რომ მჯერა, ფილიპ ნოლანის თავგადასავალი ამერიკელთა ხსოვნაში ამბის გაგრძელების გარეშეც ღრმად და სამუდამოდ ჩაიბეჭდებოდა.

„უსამშობლო კაცის“ ქართულად გამოჩენიდან 20 წელი გავიდა. მიუხედავად ამისა, მხატვრულ-ესთეტიკური ხიბლი და აქტუალობა მოთხრობას დღესაც არ დაუკარგავს. ამიტომაც გადაწყდა მისი ცალკე წიგნად გამოცემა.

ამერიკაში „უსამშობლო კაცი“ უამრავჯერ გამოიცა. არსებობს მოთხრობის აუდიო ჩანაწერები, გადაღებულია ფილმები. ამერიკელმა კომპოზიტორმა ვალტერ დემროშმა (1862-1950), 1937 წელს შექმნა მშვენიერი ოპერა, რომელიც ნიუ იორკში, „მეტროპოლიტენ ოპერას“ სცენაზე დაიდგა.

მოთხრობის მიხედვით 1917 წელს გადაღებული მუნჯი კინოს პროლოგი მაყურებელს შემდეგი სიტყვებით მიმართავს: „ჩვენი ომის დასაწყისში „მსოფლმხედველობამ“ მოთხრობა დაბეჭდა ერთი სურვილით, რომ ხალხს თავისი, როგორც ერის მოვალეობა არ დავიწყებოდა. და მისი ეს გაკვეთილი დღეს ისეა აუცილებელი, როგორც არასდროს“.

ჩვენ მიერ წიგნად გამოქვეყნებული მოთხრობის წინათქმაში ედუარდ ჰეილი დასძენს: „და ახლა, როცა ეს წიგნი სასკოლო სახელმძღვანელოდ დაიბეჭდა, მე მას შეერთებული შტატების მოქალაქეებს, ბიჭებსა და გოგონებს იმავე რწმენით ვუძღვნი, რომლითაც აღჭურვილი იყო ფილიპ ნოლანი და მიჩმან ფრედერიკ ინგჰემისადმი რჩევის მიცემისას თავის მიმართვაში გაამჟღავნა“.

აი, ეს სიტყვებიც: „შენი სამშობლოსა და დროშისთვის არასოდეს შეგეპაროს გულში სხვა ოცნება, გარდა ოცნებისა, ისე ემსახურო მას, როგორც ის შენგან მოითხოვს, თუნდაც ამ სამსახურმა ათასი ჯოჯოხეთი გამოგატაროს. და რაც არ უნდა დაგატყდეს თავს, ვინც არ უნდა გაამოს ან დაგამციროს, არასოდეს შეხედო სხვა დროშას და ერთი ღამეც კი არ გამოტოვო, რომ ღმერთს ამ დროშის კურთხევა არ შეავედრო.“

გახსოვდეს, ძმობილო, იმ ადამიანთა მიღმა, მთავრობის მიღმა და მთელი ხალხის მიღმა თავად სამშობლოა, შენი სამშობლო. და შენ მისი შვილი ხარ, ისევე როგორც შვილი მშობელი დედისა, და ისევე ეკუთვნის მას, როგორც საკუთარ დედას. და მედგრად დადექი მის დასაცავად, ისევე როგორც დაიცავდი დედაშენს, თუკი მას ეშმაკის კერძი დაესხმოდნენ თავს!“

ეკ, ნეტა ეს სიტყვები ვინმეს ჩემთვის მაშინ ეთქვა, როცა თქვენი ხნისა მოვიყარე“.

ედუარდ ჰეილი უჩვეულო ისტორიას გვიყვება, სამოქალაქო ომის ფონზე მომხდარ ახალგაზრდა კაცის შემზარავ ამბავს. ეს ამბავი-მითი „უძღები შვილის“ შორეულ ასოციაციას ბადებს. ომის ქაოსსა და განუკითხაობაში ადამიანები განსაკუთრებით მიდრეკილნი არიან შეცდომებისკენ. გამორჩევით ახალგაზრდობა, საზოგადოების ყველაზე აქტიური, მეზრდოლი ფენა, რომელსაც ცხოვრებისეული გამოცდილება და სულიერი წრთობა აკლია. ფილიპ ნოლანმა, გამოუსწორებელი შეცდომა დაუშვა, როდესაც პირადი თავგადასავლით დათრგუნულმა და შეურაცხყოფილმა თავისი სამშობლო უდიერი სიტყვებით მოიხსენია: „ეშმაკმა დალაზხროს თქვენი შეერთებული შტატები!..“ ამით მან, ფაქტობრივად, უარყო ის. მწერალმა ფილიპ ნოლანის სამშობლოსადმი დამოკიდებულება განაზოგადა და გვიჩვენა, რომ სამშობლოს მოწყვეტილი კაცის ცხოვრება ტანჯვაა. ნოლანის მიმართ გამოტანილი განაჩენი თავისუფლების აღკვეთის ორიგინალური ფორმაა, რომელიც ზღვებსა და ოკენაში გემზე ათწლეულობით მცხოვრებ კაცს არწმუნებს, რომ თავისუფლება სამშობლოს გარეშე ფასს კარგავს. უჩვეულო მსჯავრის წყალობით, უსამშობლოდ დარჩენილი მოთხრობის გმირი, ფილიპ ნოლანი ინიციატივის უმძიმეს გზას იმისათვის გადის, რომ ყველაზე სანუკვარი და ძლიერი განცდა, სამშობლოს

სიყვარული გონებით შეიცნოს და გულით ეზიაროს. გაითავისოს ჭეშმარიტება, რომ სამშობლო, როგორც ღმერთი - ერთადერთია.

ედუარდ ჰეილის, როგორც მწერლის ღირსება ისაა, რომ იგი არ ირგებს მსაჯულის მანტიას. ის მოთხრობის არცერთ პერსონაჟს არ განსჯის. დიდი მწერალი ქმნის მხატვრულ-ფილოსოფიურ მოდელს, მითს ტრაგიკული ბედის ადამიანზე და საინტერესოდ მოგვითხრობს უჩვეულო ამბავს, რომელიც ერთ ახალგაზრდა ამერიკელ კაცს შეემთხვა. თუმც მწერალი იმდენად გულის შემძვრელად და ოსტატურად ჰყვება, რომ ნებისმიერ ადამიანს შეძრავს და სულიერების არხებს უხსნის...

1903 წელს ედუარდ ჰეილი შეერთებული შტატების სენატის კაპელანად დაინიშნა. ერთხელ მას ჰკითხეს: „დოქტორ ჰეილ, თქვენ სენატისთვის ლოცულობთ?“, რაზეც მან უპასუხა: „არა, მე სენატორებს ვუყურებ, ხოლო ვლოცულობ ჩემი ქვეყნისთვის“.

ედუარდ ჰეილი 1909 წელს, როქსბურიში, 87 წლის ასაკში გარდაიცვალა. ბოსტონის საზოგადოებრივ პარკში, 913 წელს აღიმართა მოქანდაკე ბელა პრეტის მიერ შექმნილი ქანდაკება, რომელიც დაიდგა სმიტსონის ინსტიტუტის პროექტის, „ქუჩის ქანდაკებების გადარჩენის“ ფარგლებში. ჯოხზე დაყრდნობილ მწერალს, სამშობლოსადმი მოწიწებისა და პატივისცემის ნიშნად, ქუდი მოუხდია და შორეულ სივრცეს გაჰყურებს.

დასანანია, რომ დღეს, აშშ-ში ამერიკის დიდი შვილების ბევრი ქანდაკება მიზანმიმართულად ნადგურდება. იმედს ვიტოვებთ, რომ „უსამშობლო კაცის“ ავტორის ძეგლი დაზღვეული იქნება მსგავსი უზნეო ქმედებისაგან...

